

რეგიონული სტატისტიკის წარმოების ევროპული
სისტემის ანალიზი

კვლევის შედეგები

2023 წელი

საქართველოს ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაციის იმერეთის წარმომადგენლობა

პროექტი: მდგრადი, ეფექტიანი და პროფესიონალურად დამოუკიდებელი რეგიონული სტატისტიკის სისტემის ადვოკატირება საქართველოში

ეს პუბლიკაცია შექმნილია "საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრის" მხარდაჭერით ევროკავშირისა და კონრად ადენაუერის ფონდის მიერ დაფინანსებული პროექტის "სამოქალაქო საზოგადოების ინიციატივა: მდგრადი, ღია და ანგარიშვალდებულო სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციები საქართველოს განვითარებისთვის" ფარგლებში. მის შინაარსზე სრულად პასუხისმგებელია საქართველოს ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაცია და შესაძლოა, რომ ის არ გამოხატავდეს ევროკავშირისა და კონრად ადენაუერის ფონდის შეხედულებებს.

პროექტს ახორციელებს კონსორციუმი კონრად ადენაუერის ფონდის (KAS), ხელმძღვანელობით შემდეგ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან ერთად - საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრი (CSRDG), სამოქალაქო საზოგადოების ინსტიტუტი (CSI), კონსულტაციის და ტრენინგის ცენტრი (CTC), განათლების, განვითარების და დასაქმების ცენტრი (EDEC), და ევროპული პოლიტიკის ინსტიტუტი (IEP).

პუბლიკაციის ავტორები:

პაატა კლდიაშვილი - ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორი, ქუთაისის უნივერსიტეტის პროფესორი

ლევან ოყრეშიძე - საქართველოს ახალგაზრდა ეკონომისტთა ასოციაციის იმერეთის წარმომადგენლობის დირექტორი

სარჩევი

I. შესავალი

3

II. გაეროს „ოფიციალური სტატისტიკის ფუნდამენტური პრინციპები“

6

III. „ევროპის სტატისტიკის პრაქტიკის კოდექსი“

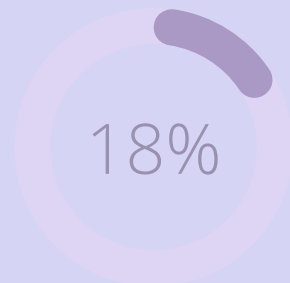
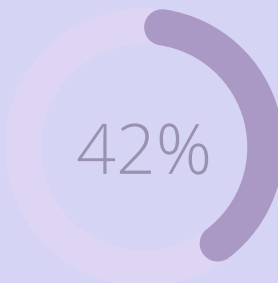
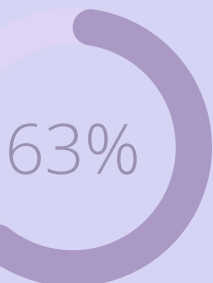
10

IV. „სტატისტიკური მეთოდების შესახებ მოკლე მიმოხილვა“

12

V. დასკვნა

15

შესავალი

„ასოცირების შესახებ შეთანხმება ერთის მხრივ, საქართველოსა და მეორეს მხრივ, ევროკავშირს და ევროპის ატომური ენერჯის გაერთიანებას და მათ წევრ სახელმწიფოებს შორის¹“, რომელიც 2014 წელს გაფორმდა, აკისრებს საქართველოს სახელმწიფოს მთელი რიგი ვალდებულებების შესრულებას, მათ შორის სტატისტიკის მიმართულებით. კერძოდ, შეთანხმების მე-5 კარის, მე-4 თავი მთლიანად ეძღვნება აღნიშნულ მიმართულებას და მისი პირველივე მუხლი (286) ადგენს: „მხარეები განავითარებენ და განამტკიცებენ თანამშრომლობას სტატისტიკის საკითხებზე, რაც ხელს შეუწყობს დროული, საერთაშორისო დონეზე შესადარისი და საიმედო სტატისტიკური მონაცემების უზრუნველყოფის გრძელვადიანი მიზნების შესრულებას. მოსალოდნელია, რომ მდგრადი, ეფექტიანი და პროფესიონალურად დამოუკიდებელი ეროვნული სტატისტიკის სისტემა საქართველოსა და ევროკავშირის მოქალაქეებს, ბიზნესებსა და გადაწყვეტილებების მიმღებთ მიაწვდის რელევანტურ ინფორმაციას, რაც საშუალებას მიცემთ, მის საფუძველზე მიიღონ ინფორმირებული გადაწყვეტილებები. ეროვნული სტატისტიკის სისტემა დაიცავს გაეროს „ოფიციალური სტატისტიკის ფუნდამენტურ პრინციპებს“, სტატისტიკის სფეროში ევროკავშირის კანონმდებლობის, მათ შორის, „ევროპის სტატისტიკის პრაქტიკის კოდექსის“ გათვალისწინებით, ეროვნული სტატისტიკის სისტემის ევროპის სტატისტიკის ნორმებსა და სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით“.

„იმავე თავის 287-ე მუხლი ადგენს სტატისტიკის მიმართულებით თანამშრომლობის მიზნებს, ხოლო 288-ე მუხლი - თანამშრომლობის სფეროებს. კერძოდ, შეთანხმების შესაბამისად თანამშრომლობა მიზნად ისახავს:

- ეროვნული სტატისტიკის სისტემის შესაძლებლობების შემდგომ გაძლიერებას, რომლის ფარგლებშიც აქცენტი გაკეთდება საფუძვლიანი საკანონმდებლო ბაზის განვითარებაზე, ადეკვატური მონაცემებისა და მეტამონაცემების წარმოებაზე, გავრცელების პოლიტიკასა და მომხმარებლებზე ორიენტირებულობაზე, მომხმარებელთა სხვადასხვა ჯგუფების საჭიროებების გათვალისწინებით, კერძოდ, საჯარო და კერძო სექტორი, აკადემიური წრეები და სხვა მომხმარებლები;

- საქართველოს სტატისტიკის სისტემის ევროპის სტატისტიკის სისტემასთან პროგრესული შესაბამისობის მიღწევას;

---

[1] განთავსებულია ბმულზე: <https://matsne.gov.ge/document/view/2496959>

- ევროკავშირისათვის მაქსიმალურად დაზუსტებული მონაცემების მიწოდება სათანადო საერთაშორისო და ევროპული მეთოდოლოგიების, მათ შორის, კლასიფიცირების მეთოდოლოგიის გამოყენების მეშვეობით;
- სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის თანამშრომლების პროფესიული და მართვის შესაძლებლობების ამაღლებას, რაც ხელს შეუწყობს ევროკავშირის სტატისტიკის სტანდარტების გამოყენებას და წვლილს შეიტანს საქართველოს სტატისტიკის სისტემის განვითარებაში;
- მხარეებს შორის გამოცდილების გაზიარებას სტატისტიკური „know-how“-ს განვითარების მიმართულებით;
- სტატისტიკური მონაცემების წარმოებისა და გავრცელების ყველა პროცესის ხარისხის სრული მართვის ხელშეწყობას.

ხოლო თანამშრომლობის სფეროებია:

- მაკროეკონომიკური სტატისტიკა, მათ შორის ეროვნული ანგარიშები, საგარეო ვაჭრობის სტატისტიკა, საგადაამხდელი ბალანსის სტატისტიკა, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების სტატისტიკა;
- დემოგრაფიული სტატისტიკა, მათ შორის აღწერა და სოციალური სტატისტიკა;
- სოფლის მეურნეობის სტატისტიკა, მათ შორის სოფლის მეურნეობის აღწერა და გარემოს დაცვის სტატისტიკა;
- ბიზნეს სტატისტიკა, რომელიც მოიცავს ბიზნესის რეესტრს და ადმინისტრაციული წყაროების სტატისტიკური მიზნებისთვის გამოყენებას;
- ენერგეტიკის სტატისტიკა, მათ შორის ბალანსები;
- რეგიონული სტატისტიკა;
- ჰორიზონტალური საქმიანობა, მათ შორის სტატისტიკური კლასიფიკაციები, ხარისხის მართვა, მომზადება, გავრცელება, თანამედროვე საინფორმაციო ტექნოლოგიების გამოყენება;
- სხვა შესაბამისი სფეროები.

როგორც ჩამონათვალადან ჩანს, თანამშრომლობის ერთ-ერთი სფერო არის **რეგიონული სტატისტიკა**,² რომელიც უდავოდ შეიძლება ითქვას, რომ დღესდღეობით არის ეროვნული სტატისტიკის ყველაზე სუსტი წერტილი, ვინაიდან ქვეყანაში რეგიონის დონეზე სტატისტიკური მონაცემები მეტად მწირია, მთელი რიგი მონაცემები წარმოდგენილია აგრეგირებულად, ხოლო მუნიციპალურ დონეზე კი სტატისტიკური ინფორმაცია პრაქტიკულად საერთოდ არ არის ხელმისაწვდომი, რაც ზღუდავს ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღებას როგორც საჯარო სექტორის (მ.შ. რეგიონული და მუნიციპალური ხელისუფლების ორგანოები), ისე ბიზნეს სუბიექტების, მათ შორის პოტენციური ინვესტორებისა და ფიზიკური პირების (მოქალაქეების) მხრიდან.

გამომდინარე აქედან, ქვეყანაში რეგიონული (მ.შ. მუნიციპალური) სტატისტიკის წარმოების ეფექტიანი, თანამედროვე ევროპული სტანდარტის შესაბამისი სისტემის დანერგვა არის კრიტიკულად მნიშვნელოვანი არა მხოლოდ ასოცირების შეთანხმებით აღებული ვალდებულების ფორმალური შესრულებისათვის, არამედ რეგიონულ დონეზე ადგილობრივი (რეგიონული, მუნიციპალური) საჯარო, ბიზნეს და სამოქალაქო პროექტების ეფექტიანი დაგეგმვისათვის. შესაბამისად, ასოცირების შეთანხმებით აღებული ვალდებულებების შესრულება უნდა განვიხილოთ, როგორც ამ უკანასკნელის მიღწევის მექანიზმი. თავის მხრივ, ეროვნული სტატისტიკის სისტემის გაეროს „ოფიციალური სტატისტიკის ფუნდამენტურ პრინციპებთან“ და სტატისტიკის სფეროში ევროკავშირის კანონმდებლობის, მათ შორის, „ევროპის სტატისტიკის პრაქტიკის კოდექსთან“ და ყოველწლიურად განახლებად „სტატისტიკური მოთხოვნების შესახებ მოკლე მიმოხილვა“-სთან შესაბამისობის უზრუნველყოფისათვის, რაც როგორც ზემოთ აღინიშნა ასოცირების შეთანხმებით არის გათვალისწინებული, აუცილებელი საწყისი პირობა არის ეროვნული კანონმდებლობის მათთან სრული შესაბამისობის უზრუნველყოფა. თუმცა, შესაბამისობის ხარისხის შეფასებისათვის, პირველ რიგში აუცილებელია ზუსტად გავერკვეთ ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული, ზემოთ აღნიშნული დოკუმენტების მოთხოვნებში, ხოლო შემდეგ გავავლოთ პარალელები ეროვნულ კანონმდებლობასთან.

---

[2] შენიშვნა: რეგიონი არის ქვეყნის ნაწილი, მუნიციპალიტეტების/ქალაქების ერთობლიობა, რომელთაც ერთმანეთთან აკავშირებს, ფიზიკურ-გეოგრაფიული მდებარეობა და სოციალურ-ეკონომიკური ფაქტორები.

გაეროს „ოფიციალური სტატისტიკის ფუნდამენტური პრინციპები“

ოფიციალური სტატისტიკის მარეგულირებელი პრინციპების საჭიროება აშკარა გახდა 1980-იანი წლების ბოლოს, როდესაც ცენტრალური ევროპის ქვეყნებმა დაიწყეს გადასვლა გეგმური ეკონომიკებიდან ბაზარზე ორიენტირებულ დემოკრატიებზე. არსებითი იყო იმის უზრუნველყოფა, რომ ასეთ ქვეყნებში ნაციონალურ სტატისტიკურ სისტემებს ქონოდათ უნარი შეექმნათ შესაბამისი და სანდო მონაცემები, რომლებიც შეესაბამებოდნენ გარკვეულ პროფესიულ და სამეცნიერო სტანდარტებს. ამ მიზნით, ევროპელ სტატისტიკოსთა კონფერენციამ შეიმუშავა და მიიღო ოფიციალური სტატისტიკის ფუნდამენტური პრინციპები 1991 წელს, რომელიც შემდგომში მიღებულ იქნა 1992 წელს მინისტრთა დონეზეც, როგორც გადაწყვეტილება. მსოფლიოს სხვა ქვეყნების სტატისტიკოსები მალევე მიხვდნენ, რომ პრინციპებს გაცილებით ფართო, გლობალური მნიშვნელობა ჰქონდა, შესაბამისად, საერთაშორისო კონსულტაციების პროცესის შემდეგ, გაეროს სტატისტიკურმა კომისიამ 1994 წლის 11-15 აპრილის სპეციალურ სესიაზე მიიღო იგივე პრინციპები - როგორც გაეროს ფუნდამენტური, ოფიციალური სტატისტიკის პრინციპები.

XXI საუკუნის მეორე ათწლეულის დასაწყისში, კერძოდ 2011 წლის ორმოცდამეორე სესიაზე, სტატისტიკურმა კომისიამ განიხილა ოფიციალური სტატისტიკის ფუნდამენტური პრინციპები და აღიარა, რომ პრინციპები ისეთივე აქტუალური იყო, როგორც წარსულში და რომ თავად 10 პრინციპის გადახედვა არ იყო საჭირო, თუმცა, კომისიამ რეკომენდაცია გაუწია თავმჯდომარის მეგობრების ჯგუფს გადაეხედათ და განეახლებინათ ფუნდამენტური პრინციპების პრეამბულა, რათა უკეთესად წარმოჩენილიყო პროცესების თანამედროვე განვითარება. შესაბამისად, 2013 წლის ორმოცდამეოთხე სესიაზე სტატისტიკურმა კომისიამ მიიღო შესწორებული პრეამბულა. ხოლო გენერალური ასამბლეის სამოცდამეორე სესიაზე, ასამბლეამ 2014 წლის 29 იანვრის ნომერი A/RES/68/261 რეზოლუციით მხარი დაუჭირა ოფიციალური სტატისტიკის 10 ფუნდამენტურ პრინციპს³:

პრინციპი 1: შესაბამისობა, მიუკერძოებლობა და თანაბარი წვდომა.

ოფიციალური სტატისტიკა წარმოადგენს შეუცვლელ ელემენტს დემოკრატიული საზოგადოების საინფორმაციო სისტემაში, რომელიც ემსახურება მთავრობას, ეკონომიკას და საზოგადოებას, ეკონომიკური, დემოგრაფიული, სოციალური და გარემოსდაცვითი მდგომარეობის შესახებ მონაცემების მიწოდების საშუალებით. ამისათვის ოფიციალური სტატისტიკის მონაცემები, რომელიც აკმაყოფილებს პრაქტიკული სარგებლიანობის მოთხოვნებს, უნდა იყოს შედგენილი მიუკერძოებლად

[3] განთავსებულია ბმულზე: <https://unstats.un.org/unsd/dnss/gp/fundprinciples.aspx>

ოფიციალური სტატისტიკური ორგანოების მიერ და იყოს ხელმისაწვდომი მოქალაქეებისათვის;

პრინციპი 2: პროფესიული სტანდარტები, სამეცნიერო პრინციპები და პროფესიული ეთიკა. ოფიციალური სტატისტიკისადმი ნდობის შესანარჩუნებლად, სტატისტიკურმა ორგანოებმა უნდა უზრუნველყონ სტატისტიკური მონაცემების შეგროვება, დამუშავება, შენახვა და წარდგენა/გავრცელება პროფესიული, მათ შორის მეცნიერულად დასაბუთებული პრინციპების და პროფესიული ეთიკის დაცვით;

პრინციპი 3: ანგარიშვალდებულება და გამჭვირვალობა. მონაცემების სწორი ინტერპრეტაციის გასაადვილებლად, სტატისტიკურმა ორგანოებმა უნდა გაასაჯაროონ ინფორმაცია სტატისტიკური ინფორმაციის წყაროების, მისი მოპოვების მეთოდებისა და პროცედურების შესახებ;

პრინციპი 4: ბოროტად გამოყენების პრევენცია. სტატისტიკურ ორგანოებს უფლება აქვთ გააკეთონ პროფესიული განმარტებები სტატისტიკური მონაცემების არასწორ ინტერპრეტაციაზე და/ან გამოყენებაზე;

პრინციპი 5: ოფიციალური სტატისტიკის წყაროები. სტატისტიკური მიზნებისთვის მონაცემები შეიძლება შეგროვდეს ყველა სახის წყაროდან, იქნება ეს სტატისტიკური კვლევები თუ ადმინისტრაციული ჩანაწერები. სტატისტიკურმა ორგანოებმა უნდა აირჩიონ წყარო ხარისხის, დროულობის, საჭირო ხარჯებისა და რესპონდენტების მიერ განეული ძალისხმევის გათვალისწინებით;

პრინციპი 6: კონფიდენციალურობა. სტატისტიკური ორგანოების მიერ ფიზიკური თუ იურიდიული პირებისაგან შეგროვებული ინდივიდუალური მონაცემები/ინფორმაცია, უნდა იყოს მკაცრად კონფიდენციალური და გამოყენებული მხოლოდ სტატისტიკური მიზნებისთვის;

პრინციპი 7: კანონმდებლობა. კანონები, რეგულაციები და პროცედურები, რომლითაც ხელმძღვანელობენ სტატისტიკური ორგანოები, უნდა იყოს საჯარო;

პრინციპი 8: კოორდინაცია ეროვნულ დონეზე. სტატისტიკის სისტემაში თანმიმდევრულობისა და ეფექტიანობის უზრუნველსაყოფად, აუცილებელია ქვეყნების სტატისტიკურ ორგანოებს შორის კოორდინაცია;

პრინციპი 9: საერთაშორისო სტანდარტების გამოყენება. სტატისტიკური ორგანოების მიერ თითოეულ ქვეყანაში საერთაშორისო კონცეფციების, კლასიფიკაციისა და მეთოდების გამოყენება ხელს უწყობს სტატისტიკის წარმოების სისტემის თანმიმდევრულობას და ეფექტურობას ყველა ოფიციალურ დონეზე;

პრინციპი 10: საერთაშორისო თანამშრომლობა. ორმხრივი და მრავალმხრივი თანამშრომლობა სტატისტიკის სფეროში, ხელს უწყობს ოფიციალური სტატისტიკის სისტემების გაუმჯობესებას ყველა ქვეყანაში.

წარმოდგენილი პრინციპები არის გლობალური საყრდენი ეროვნული სტატისტიკური სისტემებისათვის და მათი პრაქტიკაში განხორციელების ხელშეწყობისათვის. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სტატისტიკური კომისიის 46-ე სესიაზე, რომელიც გაიმართა 2015 წლის მარტში, წარდგენილი იქნა ოფიციალური სტატისტიკის ფუნდამენტური პრინციპების განხორციელების ინსტრუქცია (United Nations Fundamental Principles of Official Statistics - Implementation guidelines).⁴ მის პირველ თავში მოცემულია ჩამონათვალი რეკომენდირებული აქტივობებისა, რომელთა განხორციელებას ურჩევენ ეროვნულ სტატისტიკურ ორგანოს, რათა უზრუნველყოს მოცემული ფუნდამენტური პრინციპების პრაქტიკაში ეფექტიანი განხორციელება, ხოლო სახელმძღვანელოს მეორე თავში მოცემულია რეკომენდაციები იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა იქნეს უზრუნველყოფილი ეროვნული სტატისტიკური სისტემების დამოუკიდებლობის მაღალი დონე.

---

[4] განთავსებულია ბმულზე:

https://unstats.un.org/unsd/dnss/gp/Implementation_Guidelines_FINAL_without_edit.pdf

„ევროპის სტატისტიკის პრაქტიკის კოდექსი“

დოკუმენტი მოქმედი რედაქციით შემუშავებულია 2017 წლის ნოემბერში (დავდაპირველი ვერსია შემუშავდა 2005 წელს) და გამოქვეყნდა⁵ 2018 წლიდან. როგორც დოკუმენტის პრეამბულაშია აღნიშნული, ის არის თვითრეგულირების ინსტრუმენტი და ეფუძნება 16 პრინციპს, რომელიც მოიცავს ინსტიტუციურ გარემოს, სტატისტიკურ პროცესებსა და სტატისტიკურ შედეგებს.

კოდექსით დადგენილი ძირითადი პრინციპებია:

1. პროფესიული დამოუკიდებლობა. სტატისტიკური ორგანოების პროფესიული დამოუკიდებლობა სხვა მარეგულირებელი ან ადმინისტრაციული ორგანოებისგან, ასევე კერძო სექტორისაგან უზრუნველყოფს ევროპული სტატისტიკის სანდოობას;

1bis. კოორდინაცია და თანამშრომლობა. ეროვნული სტატისტიკური ინსტიტუტები და ევროსტატი უზრუნველყოფენ ევროპული სტატისტიკის შემუშავების, წარმოებისა და გავრცელების ყველა აქტივობის კოორდინაციას, შესაბამისად, ეროვნული სტატისტიკური სისტემის და ევროპის სტატისტიკური სისტემის დონეზე. სტატისტიკური ორგანოები აქტიურად თანამშრომლობენ ევროპის სტატისტიკური სისტემის პარტნიორობის ფარგლებში, რათა უზრუნველყონ ევროპული სტატისტიკის შემუშავება, წარმოება და გავრცელება;

2. მონაცემთა შეგროვებისა და მონაცემების ხელმისაწვდომობის მანდატი. სტატისტიკურ ორგანოებს აქვთ მკაფიო სამართლებრივი მანდატი, შეაგროვონ და მიიღონ ინფორმაცია მრავალი მონაცემთა წყაროდან ევროპული სტატისტიკური მიზნებისთვის. ადმინისტრაციები, საწარმოები და შინამეურნეობები და ზოგადად საზოგადოება შეიძლება დაავალდებულოს კანონმა მისცენ წვდომა, ან წარადგინონ მონაცემები სტატისტიკური ორგანოების მოთხოვნით;

3. რესურსების ადეკვატურობა. სტატისტიკური ორგანოების რესურსები შეესაბამება ევროპული სტატისტიკის წარმოების მოთხოვნებს;

4. ხარისხზე აქცენტირება. სტატისტიკური ორგანოები აქცენტირებულები არიან ხარისხზე. ისინი სისტემატურად და რეგულარულად ავლენენ ძლიერ

[5] განთავსებულია ბმულზე:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/4031688/8971242/KS-02-18-142-EN-N.pdf/e7f85f07-91db-4312-8118-f729c75878c7>

და სუსტ მხარეებს სისტემაში, რათა მუდმივად გააუმჯობესონ პროცესისა და პროდუქტის ხარისხი;

5. კონფიდენციალურობა და მონაცემთა დაცვა. მონაცემების მომწოდებელთა პირადი ინფორმაციის, მონოდებული მონაცემების კონფიდენციალურობა და მათი გამოყენება მხოლოდ სტატისტიკური მიზნებისთვის, აბსოლუტურად გარანტირებულია;

6. მიუკერძოებლობა და ობიექტურობა. სტატისტიკური ორგანოები ამზადებენ და ავრცელებენ სტატისტიკურ ინფორმაციას მეცნიერული დამოუკიდებლობის პატივისცემით და ობიექტური, პროფესიონალური და გამჭვირვალე ფორმით;

7. მეთოდოლოგია. მეთოდოლოგიას საფუძვლად უდევს სტატისტიკური ინფორმაციის ხარისხი, რაც მოითხოვს ადეკვატურ ინსტრუმენტებს, პროცედურებს და გამოცდილებას;

8. შესაბამისი სტატისტიკური პროცედურები. სტატისტიკური პროცედურები, რომლებიც განხორციელებულია სტატისტიკური მონაცემების მოპოვებისა და დამუშავებისათვის, მიმართულია ხარისხიანი სტატისტიკური ინფორმაციის წარმოებისაკენ;

9. ოპტიმალური ტვირთი რესპონდენტებზე. რესპოდენტების პროცესში ჩართულობის მოცულობა შეესაბამება მათ შესაძლებლობებს. სტატისტიკური ორგანოები აკონტროლებენ რესპოდენტების ტვირთს და საზღვრავენ ამოცანებს დროთა განმავლობაში მათი შემცირებისათვის;

10. ხარჯთეფექტურობა. რესურსები გამოიყენება ეფექტიანად;

11. შესაბამისობა. ევროპული სტატისტიკა შეესაბამება მომხმარებელთა საჭიროებებს;

12. სიზუსტე და საიმედოობა. ევროპული სტატისტიკა ზუსტად და საიმედოდ ასახავს რეალობას;

13. დროულობა და პუნქტუალურობა. ევროპული სტატისტიკა ქვეყნდება დროულად და პუნქტუალურად;

14. თანმიმდევრულობა და შესადარისობა. ევროპული სტატისტიკა თანმიმდევრულია შიდა დონეზე, შესადარისია დროში, რეგიონებსა და ქვეყნებს შორის; შესაძლებელია სხვადასხვა წყაროდან მიღებული მონაცემების გაერთიანება და ერთობლივი გამოყენება;

15. ხელმისაწვდომობა და სიცხადე. ევროპული სტატისტიკა წარმოდგენილია მკაფიო და გასაგები ფორმით, გამოქვეყნებულია მოხერხებულად, ხელმისაწვდომია მიუკერძოებელ საფუძველზე, დამხმარე მეტამონაცემებითა და სახელმძღვანელოებით;

„სტატისტიკური მოთხოვნების შესახებ მოკლე მიმოხილვა“

აღნიშნული დოკუმენტი ყოველწლიურად განახლებული გამოცემა ევროსტატის მიერ⁶ და წარმოადგენს სახელმძღვანელო მითითებებსა და ინსტრუქციებს სტატისტიკის წარმოების შესახებ. ის ასევე იძლევა სტატისტიკის წარმოების ძირითადი საცნობარო ინფორმაციის მიმოხილვას, თითოეული სტატისტიკური დომენის მოკლე აღწერას და სტატისტიკის შედგენისთვის მიმდინარე სამართლებრივი აქტებისა და სხვა შესაბამისი დოკუმენტების ნუსხას, აგრეთვე მეთოდოლოგიურ ინფორმაციას. ყველა აღნიშნული ინფორმაცია დალაგებულია ძირითადი სტატისტიკური დარგებისა და ქვედარგების, ასევე მიმართულებების მიხედვით. მოქმედ 2023 წლის დოკუმენტში სხვა დარგებთან ერთად წარმოდგენილია დარგი ნომერი 4: გარემო და მრავალ დომენური სტატისტიკა, რომლის ქვედარგი - 4.2. რეგიონული და გეოსივრცითი სტატისტიკური ინფორმაცია, თავის მხრივ, წარმოდგენილია შემდეგი სტრუქტურით:

4.2.1. რეგიონული სტატისტიკა და მისი კოორდინაცია:

- ა) რეგიონული შრომის ბაზრის სტატისტიკა
- ბ) რეგიონული სტატისტიკა ტიპოლოგიების მიხედვით
- გ) სოფლის მეურნეობის სტატისტიკა
- დ) ბიზნესის სტატისტიკა
- ე) გარემოსდაცვითი სტატისტიკა
- ვ) მეცნიერება და ტექნოლოგია
- ზ) ტურიზმის სტატისტიკა
- თ) საზოგადოებრივი ჯანმრთელობა
- ი) განათლება
- კ) დემოგრაფია და მიგრაციის სტატისტიკა
- ლ) საინფორმაციო საზოგადოების სტატისტიკა

4.2.2. ქალაქების (City) სტატისტიკა;

[6] განთავსებულია ბმულზე: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/16262350/KS-GQ-23-008-EN-N.pdf/ad5a933a-307b-11e0-f3a7-2f49feee3c32>

4.2.3. გეოგრაფიული საინფორმაციო სისტემა (GISCO);

4.2.4. NUTS კლასიფიკაციის მართვა;

4.2.5. მიწათსარგებლობისა და მიწის საფარის სტატისტიკა.

მეთოდოლოგიაში, ქალაქების სტატისტიკის (4.2.2)⁷ თავში მოცემულია ცალკე დოკუმენტის სახით სახელმძღვანელო მითითებები, რომელიც ადგენს ქალაქების შესახებ დასამუშავებელი სტატისტიკური ინფორმაციის ნუსხას, რომელიც შემდეგი სახით არის წარმოდგენილი:

- ქალაქების დემოგრაფიული სტატისტიკა
  - მოსახლეობა ასაკისა და სქესის მიხედვით
  - მოსახლეობა დაბადების ადგილისა და მოქალაქეობის მიხედვით
  - საყოფაცხოვრებო სტატისტიკა
  - საცხოვრებელი ადგილი.
- ქალაქების სოციალური სტატისტიკა
  - საცხოვრისი
  - ჯანმრთელობა
  - დანაშაული
- ქალაქებში ცხოვრების ეკონომიკური ასპექტები
  - შრომის ბაზრის სტატისტიკა
  - დასაქმება ეკონომიკური საქმიანობის მიხედვით
- განათლებისა და ტრენინგების სტატისტიკა ქალაქებში
  - ჩართულობა განათლების სისტემასა და ტრენინგებში
  - განათლების დონის მაჩვენებლები
- გარემოსდაცვითი სტატისტიკა ქალაქებში
  - ჰაერის ხარისხი
  - ნარჩენების მართვა
  - მიწათსარგებლობა
- ტრანსპორტის და გადაადგილების სტატისტიკა ქალაქებში
- კულტურა და დასვენება
- ტურიზმის სტატისტიკა ქალაქებში.

[7] შენიშვნა: თავისი შინაარსიდან გამომდინარე ჩვენს რეალობაში, „ქალაქების სტატისტიკა“ შეიძლება გავაიგივოთ „მუნიციპალურ სტატისტიკასთან“

დასკვნა

წარმოდგენილი დოკუმენტები, როგორც ვნახეთ, იძლევიან ამომწურავ ინფორმაციას თუ რას უნდა მოიცავდეს ოფიციალური სტატისტიკური ინფორმაცია რეგიონულ და მუნიციპალურ დონეზე, რომელიც იკრიბება, მუშავდება და ქვეყნდება სახელმწიფო სტატისტიკური ორგანოების მიერ ევროკავშირის წევრი და ასოცირების შეთანხმების მონაწილე ქვეყანაში. ასევე, იძლევიან მეთოდოლოგიას და სახელმძღვანელო მითითებებს, თუ როგორ უნდა მოხდეს შესაბამისი მონაცემების შეგროვება, დამუშავება და გამოქვეყნება.

გამომდინარე აქედან, ჩვენი შემდგომი ამოცანა არის შევავსოთ, რამდენად ხდება აღნიშნული ვალდებულების შესრულება საქართველოში, როგორც ასოცირების შეთანხმების მონაწილე ქვეყანაში და რამდენად შეესაბამება რეგიონული და მუნიციპალური სტატისტიკის წარმოების სისტემა თანამედროვე ევროპულ პრაქტიკას.